Επιμέλεια: Μαρία Παναγιώτου - maria.panayiotou@philelftheros.com

Υποκριτική ένταση και μετωπική σκηνοθεσία

«Δρ Τσέχωφ» του Νιλ Σάιμον σε σκηνοθεσία της Νεχίρ Ντεμιρέλ

Της Νόνας Μολέσκη

Παρότι πέρασαν βδομάδες από τότε που η παραγωγή του Θεάτρου Σκάλα ολοκλήρωσε την πορεία της με την τελευταία παράσταση στη Λευκωσία, θέλω να γράψω αυτό το σημείωμα για δύο λόγους, πέρα από τη συνήθη καταγραφή εντυπώσεων.

Λόγος πρώτος: Το έργο του Νηλ Σάιμον «The Good Doctor» («Δρ. Τσέχωφ» στη μετάφραση της Κατερίνας Μπιλάλη) ανέβηκε σε σκηνοθεσία της νεαρής Τουρκοκύπριας ηθοποιού Νεχίρ Ντεμιρέλ, η οποία επιθυμούσε να συνεργαστεί με Ελληνοκυπριακό θίασο, χωρίς να έχει υπόψη κάποιον συγκεκριμένα αλλά ούτε και με έτοιμη πρόταση για θεατρικό έργο. Πριν από κάποια χρόνια οι επαφές και οι συνεργασίες καλλιτεχνών από τις δύο πλευρές ήταν συχνές, ουσιαστικές και αφιερωμένες στον στόχο που φάνταζε ορατός, έστω και στα οράματά τους. Υπήρχαν κάποιες συναισθηματικές κορυφώσεις που νόμιζες ότι βλέπεις σμήνη πουλιών ένθεν και ένθεν που πετούν πάνω από το χάσμα. Οι καιροί έχουν αλλάξει, οι πράξεις και οι δηλώσεις πολλών ψηλώνουν τα διαχωριστικά τείχη πάνω από τα οράματα. Αλλά το γεγονός ότι η Νεχίρ Ντεμιρέλ έψαχνε ευκαιρία να δουλέψει εδώ, ότι βρήκε συνεργάτες στο Σκάλα κι ότι η κοινή τους προσπάθεια καρποφόρησε, ίσως κατατάσσεται στην ίδια συναισθηματική ατμόσφαιρα με τα εξής:

Εισπνεύσαμε πολλή σκόνη,
τώρα κρατάμε τις παλιές μας ελπίδες
σαν ξεσκονόπανο
να καθαρίζουμε, τουλάχιστον, την ψυχή μας.
(Γ. Μολέσκης)

> ***«Οι καιροί έχουν αλλάξει, οι πράξεις και οι δηλώσεις πολλών ψηλώνουν τα διαχωριστικά τείχη πάνω από τα οράματα»***

Το «Δρ. Τσέχωφ» αποτελεί θεατρική συρραφή χιουμοριστικών διηγημάτων του Άντον Τσέχωφ από τον Νηλ Σάιμον. Ο Τσέχωφ ήταν «παρών» και στην τελευταία που είχα παρακολουθήσει παραγωγή του LBT, Lefkosa Belediye Tiyatrosu (Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας), στο δυναμικό του οποίου ανήκει η Νεχίρ Ντεμιρέλ. Η παράσταση σε σκηνοθεσία Γίγκιτ Σερτντεμίς ονομαζόταν «Θίασος φαντασμάτων», όπου πέντε γνωστά τσεχωφικά μονόπρακτα είχαν ενωθεί σ' ένα τρελό μουσικοθεατρικό καμπαρέ σόου από ένα θίασο πεθαμένων ηθοποιών.

Αυτό που έφερε στη βαλίτσα της η Νεχίρ Ντεμιρέλ είναι η πεποίθηση ότι το χιούμορ του Τσέχωφ είναι σουρεάλ στη φύση του κι ότι η ένταση του λόγου, ο ξέφρενος ρυθμός, η εκφραστική υπερβολή, το αδιάκοπο σωματικό παίξιμο είναι ταιριαστά στη μεταφορά αυτής της σουρεάλ ατμόσφαιρας από το κείμενο στη σκηνή. Το «συγγραφικό σχόλιο» από τον παρόντα στη σκηνή Δρ. Τσέχωφ (Χρήστος Γρηγοριάδης), η συμμετοχή στη δράση του μουσικοσυνθέτη Σάββα Σάββα, τα σκηνικά της Σόφης Χατζήπαπα που αποδομούνταν και αναδομούνταν από τους ηθοποιούς για τις ανάγκες των έξι σκηνών, η χορογραφία της Ίτζιμ Αγλαμάζ- όλα αυτά ήταν αισθητικά συνδυασμένα μεταξύ τους. Και ναι, θύμιζαν την αισθητική των παραγωγών του LBT, όπου τον θεατή δεν τον αφήνουν «στην ησυχία του», φροντίζοντας με την υποκριτική ένταση και τη μετωπική σκηνοθεσία να... φτάσει το μήνυμα.

Φαίνεται ότι ο θίασος του Σκάλα (Μόνικα Μελέκη, Μαρία Φιακά, Αθηνά Σάββα, Σοφοκλής Κασκαούνιας, Κωνσταντίνος Γαβριήλ Χρήστος Γρηγοριάδης, Δημήτρης Δέλτα) βρήκε αναζωογονητική τη σκηνοθεσία της Ντεμιρέλ και, έστω και ξένοια μερικές φορές, ακολούθησε τους ρυθμούς της. Με την Αθηνά Σάββα να ξεχωρίζει με την οργανική εκφραστικότητα και το εύγλωττο σωματικό παίξιμο.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο γράφω ετεροχρονισμένα αυτό το κείμενο, είναι ο βαθύς σεβασμός στο επάγγελμα του ηθοποιού, το νόημα του οποίου (ένα από τα νοήματα) είναι να συνδυάζεις τις δύο ζωές, τη δική σου και του ήρωα που υποδύεσαι και να μπορείς μια από τις μεγαλύτερες απώλειες στην προσωπική σου ζωή να την παραμερίζεις για χάρη του «σκηνικού καθήκοντος». Συλλυπητήρια και σεβασμός στον Σοφοκλή Κασκαούνια.